

Mindre svineri i stien til søer giver bedre klovsundhed

Klove: Desværre stiger sodødeligheden i danske besætninger. I 2022 var sodødeligheden på landsplan 16,5 procent.

Af Lisbeth Ulrich Hansen

Den hyppigste årsag til aflivning af en so i besætningen er problemer med ben og klove. Derfor er stærke ben og sunde klove ikke til diskussion i soholdet, og miljøet omkring soen er med til at sikre dette.

Soens fire yderklove bærer 80

procent af soens totale kropsvægt, og den store andel af vægtbæringen ligger på yderklovens balle (trædepuden under kloten). Dette gør yderklove mere sårbare for skader end inderklove.

Flere undersøgelser viser, at op til 80 procent af klov læsionerne på søernes bagben ses på yder-

Blå bog

- Arbejder primært med opstaldning af løse søer, herunder indretning af stier til drægtige søer.
- Desuden gennemført en række afprøvninger med fokus på ben- og klovproblemer og sooverlevelse.

klovene. På forbenene er det cirka 60 procent.

Soens forben bærer cirka 60 kilo per klov og soens bagben bærer cirka 40 kilo per klov, så der er en meget stor belastning på et relativt lille område. Hvis der kommer skader på søernes ben eller forvoksning på søernes klove, vil det ændre vægtfordelingen, og dermed belastes de raske ben/klove yderligere.

En finsk undersøgelse fra 21 besætninger har vist, at søer,

En gødningslem letter arbejdet med at holde sti og spaltegulv rent. Foto: Seges.

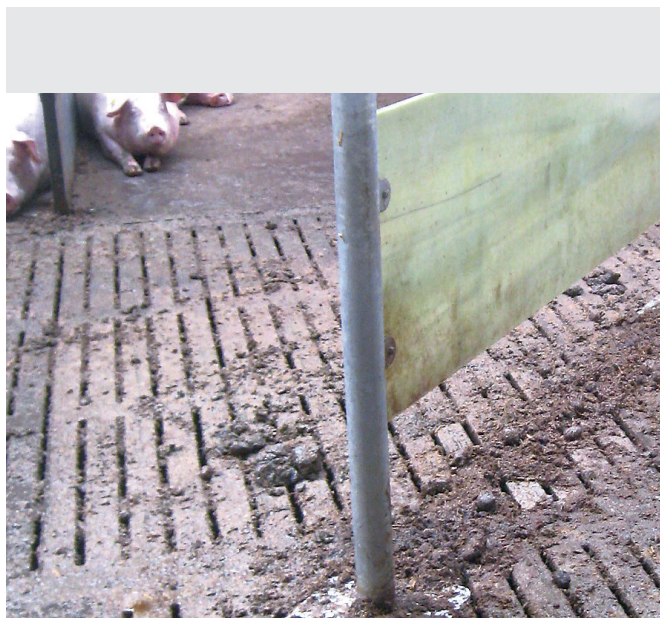
der opstaldes på spaltegulv, har fire gange så stor risiko for at blive halte sammenlignet med søer opstaldet på fast gulv (Heinonen et al., 2006). En engelsk undersøgelse i 98 besætninger har vist, at søer, som var opstaldet på spaltegulv, havde en større risiko for unormal gang sammenlignet med opstaldning på fast gulv og strøelse (dybstrøelse) (KilBride et al., 2009). De samme resultater har en fransk undersøgelse i 108 besætninger fundet. De fandt desuden, at tilsvinede gulve og heraf høje ammoniak-niveauer var signifikante risikofaktorer for, at søerne udviklede benproblemer (Cador et al., 2014).

Det er derfor vigtigt, at stier til drægtige søer indrettes,

så søerne ikke benytter områder med spaltegulv i længere tid end højst nødvendigt. Derfor giver det rigtig god mening at indrette søernes leje med fast gulv og sikre, at det kan holdes tørt. En god indretning skal selvfølgelig suppleres med et ventilationsanlæg, der er dimensioneret og indstillet til den givne stiindretning. Indretning af stien samt et velfungerende ventilationsanlæg er vigtige elementer, når søernes liggeadfærd skal påvirkes. Hele litteraturstudiet kan læses i Notat nr. 2302 på landbrugsinfo.dk.

Søernes gødeadfærd

Søer vil gerne gøde i et uforstyrret område. En afprøvning fra Seges har vist, at en gødevæg (foto), hvor søerne kan 'gemme sig', er et godt hjælpemiddel til at få søerne til at gøde i det ønskede område.

Et godt nærmiljø

- Veldefinerede lejer.
- Renholdte leje- og gødeområder.
- Korrekt dimensioneret ventilationsanlæg.
- Køling og overbrusning.

Når søerne går indendørs, skal gødningen fjernes, når den er afsat, for at sikre et godt miljø i stierne. Der bruges i mange besætninger meget tid på at holde stierne rene, så derfor er det en god idé at overveje en gødningslem, som gør det nemt og hurtigt at fjerne gødningsresterne (foto). Overbrusning af gødeområdet er med til at opnå en god gødningsgennemgang, bedre skridsikkerhed og køling af søerne om sommeren.

Søernes gødeadfærd grundlægges sandsynligvis allerede, når de er pattegrise. Meget tidligt i livet forlader pattegrise reden/soen for at gøde, og jo ældre grisene bliver, desto længere bevæger de sig væk. Det tyder altså på, at grise/søer først identificerer et attraktivt leje, for derefter at finde et gødeområde længere væk.

Det er vigtigt, at stier til drægtige søer er indrettet med et veldefineret leje, som det er attraktivt at ligge i. Men det er svært i praksis. Ændringer i staldtemperatur påvirker i høj grad, hvor søerne finder det attraktivt at ligge.

Ændring i søernes gødeadfærd kan bevirke, at de begynder at gøde i lejet. Eftersom søerne som nævnt ovenfor er villige til at gå et godt stykke væk fra lejet for at gøde, er det sandsynligvis forstyrrelser i deres hvileadfærd, der bevirker, at de begynder at gøde i lejet.

Søer vil meget gerne ligge op ad krybber eller inventardele, og derfor har lave liggevægge vist sig at være meget nyttige. Samtidig med at søerne kan lægge sig op ad noget, skabes der flere lejer, så også rangsvage søer har nem adgang til et leje.

Der skal ikke være tvivl om, at søerne skal have strøelse (halm) i lejet, men selve tildelingen skal gennemtænkes. Praksis har vist, at tildeling via halmhæk eller lignende skaber uro i området omkring halmen, ligesom søerne afsætter fugt på gulvet, når de 'samler' halmen op.

En udviklet gødevæg sikrer, at søerne tror, de står i skjul, når de gøder. Afprøvning har vist, at den havde effekt. Foto: Seges.

Somåtter
Kadavervogne
Kæder - Sjakler
Gulvanker - Trisser

Tlf.: 2380 5418 – www.brocken.dk

ROTTER
AUTORISERET ROTTESIKRING

Prisgaranti
Ingen fordyrende mellemlid

ROV FLUEN[®]

Professionel skadedyrssikring

Tlf. 7575 6348 - rovfluen@rovfluen.dk - www.rovfluen.dk

ROVFLUER
SNYLTEHVEPSE

SPF-SuS godkendte

Autoriseret rottesikring

ROV FLUEN[®]

Professionel skadedyrssikring
Tlf. 75 75 63 48
rovfluen@rovfluen.dk

- Pumper
- Omrøring
- Separation

Højgaards^{lf}

Telefon: 97 89 30 12 - www.hojgaards.dk